

La muntanya màgica de Thomas Mann

Dissabte 25 de setembre

11:00 h

THOMAS MANN és un dels escriptors més grans del segle XX i el millor representant de la llengua alemanya d'aquest segle.

Desencantat del nacionalisme des del desastrós final de la Primera Guerra Mundial, Mann va ser un opositor al nazisme desde primera hora i no es va deixar seduir per Hitler com tants d'altres intel·lectuals. Ell va escollir el camí de l'exili.

TEMÀTICA, TO I ESTIL

L'escriptura de Mann ratlla la perfecció i fins hi tot traduïda al castellà o al català conserva una elegància magnífica que corroboren els que el poden llegir en Alemany. Mann és un escriptor d'idees, més que de personatges i d'històries, i la seva prosa, que ha absorbit aquesta qualitat de contingut, enlluerna més que emociona. Com en tot estilista, les seves frases desprenen vistuosisme i tenen, amb independència de la naturalesa de l'escrit, un aire inconfusible d'obra d'art.

El to de la seva manera d'explicar històries tendeix a ser expositiu. L'escriptor veu el món i aprofundeix i necessita pàgines i llargues frases per matisar els detalls. Certament, no és un escriptor divertit. A vegades apareix la ironia, però aquest recurs té una càrrega d'intenció i una obligació d'intel·ligència que li impedeix buscar el riure lliurement, sense més. És un mode de comunicació abans que una amabilitat en busca d'emocions immediates.

Mann concep la composició narrativa en prosa com un teixit de temes espirituals. En totes les seves narracions hi ha un món especulatiu protagonista que pot donar voltes als problemes de la creació artística, o a la fascinació per la bellesa, o a les relacions entre enfermetat i esperit, per assenyalar alguns temes recurrents.

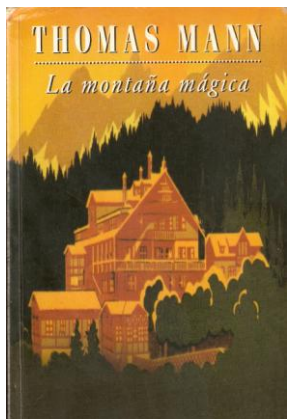
És present en la seva obra la influència dels seus mestres: un pessimisme heretat de Shopenhauer, un amor per la mort i un desig de destrucció de la severitat moral que fan pensar en Nietzsche, i una gran confiança en les possibilitats del saber de l'home com Goethe.

Mann va postular des dels seus primers treballs la responsabilitat crítica, moral i didàctica de la literatura. El denominat per alguns "príncep dels escriptors burgesos", un monstruós home-enciclopèdia ple d'idees i amb un immens talent per l'ús de la llengua, serà segurament sempre més admirat que estimat.

Relació amb La mort a Venècia

Segons declaracions del mateix autor, *La muntanya màgica* va ser concebuda inicialment com una novel·la curta, un "drama satíric" de la seva altra novel·la curta *La mort a Venècia*. La seva atmosfera hauria de ser una barreja de mort i diversió que Mann havia conegut en el sanatori quan va visitar allà a la seva dona. La fascinació per la mort, el triomf de l'embriagador desordre sobre una vida dedicada a l'ordre descrits en *La mort a Venècia*, haviem de plasmar-se aquí en clau humorística.

D'aquesta manera, *La muntanya màgica* és en molts aspectes l'antítesi de *La mort a Venècia*. Davant de l'experimentat escriptor Gustav von Aschenbach se situà un jove engenieer sense experiència vital. Al preciós Tadzio li correspon la russa madame Chauchat i finalment, al còlera a Venècia, la tuberculosi en el sanatori.

LA MUNTANYA MÀGICA

Segons el mateix autor en una introducció a la novel·la, la idea inicial de La muntanya màgica se li va ocórrer arrel de l'estada de la seva dona Katia , en el sanatori Wald de Davos l'any 1912. En diverses cartes, Katia informava detalladament al seu marit de la seva vida quotidiana en la institució. El propi Mann va visitar a la seva dona durant una temporada i va poder conèixer per si mateix el funcionament de la institució.

La màgia i el simbolisme de la muntanya :

La relació de la novel·la i el seu títol són múltiples i a diversos nivells: la Muntanya màgica com a lloc on desapareixen els raptats és un motiu de la literatura alemanya com a mínim desde *El flautista de Hamelin*.

En el relat *Das Marmorbild* (La estatua de màrmol) de Joseph von Eichendorff s'adverteix des del començament contra la muntanya màgica, a la qual s'atrau als joves i d'on ningú ha tornat. La història mateixa tracta explícitament el tema de la seducció de la decadència en forma de la runa d'un castell situada a una alçada, on els sentits (tant el de la realitat com el del temps) es confonen.

L'escenari dels successos en la novel·la de Mann, el Sanatori Berghof, es troba en una muntanya no només de forma geogràfica, sinó que representa, al igual que una muntanya real, un món hermèticament tancat en sí mateix. Aquest a més representa l'antítesi de la llar de Castrop, la sobria, comercial i, en el cas de Joachim Ziemssen, mortal "terra plana".

Les referències a contes i mitologia són presents durant tot el llibre : Settembrini compara als doctors Behrens i Krokovski amb els jutges dels morts Minos i Radamante i al Sanatori Berghof amb el regne de les Sombres , en el qual Hans Castrop està de passada com Ulises. Més endavant, Settembrini li fa al protagonista una enigmàtica alusió en la qual es refereix al mite de Perséfone, també relacionat amb el món dels morts de la mitologia grega. Amb el somni de neu del capítol XI, Mann reempren la narració mítica de la Nekya , o descens de odisea a l'Hades (Cant XI de La Odisea). Després de la seva tornada de l'Hades, Hans Castorp és capaç d'arribar temporalment a profundes conclusions. Behrens, fent un joc de paraules amb el cognom del protagonista, compara als cosins amb els Dioscuros, Càstor i Pólux. Settembrini es compara amb Prometeu. La inculta senyora Stöhr (joc de paraules amb stöhren : molestar) confón Sísif i Tántalo i Settembrini es burla del seu error.

Com un fil conductor s'estén al llarg de les set parts del llibre la xifra màgica set. Castorp passa set anys en el Sanatori; el grotesc carnaval, un dels punts culminants de la novel·la, passa set mesos després de la seva arribada. El set també apareix en el nombre de lletres dels cognoms dels cosins, en el nombre de taules del menjador, Aixà com en el número de l'habitació de castorp, 34, cifres que sumades fan set. El nom Settembrini conté la xifra en italià sette. Joachim Ziemssen mor a les set. Quan Miner. Peeperkorn , en una patètica cerimònia, decideix suicidarse hi ha set persones presents...

Enfermetat i mort:

L'enfermetat i la mort impregnen tota la novel·la. Gairebé tots els protagonistes pateixen, en diversos graus, de tuberculosi, fet que domina el ritme diari , els pensaments i les converses. També van morint pacients a causa de la malaltia, com Barbara Humus, la mort de la qual és relatada per Ziemssen a Castorp poc després de la seva arribada al Sanatori.

En les converses entre Settembrini i Naphta es discuteix el tema de la mort a nivell metafísic. A part de les morts per malaltia, també hi ha dos suïcidis , abans que la novel·la acabi com acaba...

Sobre la mort i l'enfermetat en la seva novel·la, Thomas Mann comenta:

Lo que ha aprendido a entender Castorp es que toda salud superior tiene que pasar por la profunda experiencia de la enfermedad y la muerte (...). Hacia la vida, le dice en una ocasión Hans Castorp a madame Chauchat, hacia la vida hay dos caminos: uno es el habitual, directo y formal. El otro es malo, lleva sobre la muerte, y ese es el camino genial. Esa concepción de la enfermedad y la muerte como un paso necesario hacia el saber, la salud y la vida, convierte La montaña mágica en una novela de iniciación.